

Grundläggande granskning av Kollektivtrafiknämnden 2019

Grundläggande granskning av Kollektivtrafiknämnden 2019

Bakgrund

Regionens revisorer ansvarar för att genomföra en årlig granskning av samtliga verksamheter. Utifrån detta uppdrag och ansvar har regionens revisorer utarbetat dokumentet "Granskningsstrategi" i vilket beskrivs de områden som revisorerna främst ska fokusera på under innevarande mandatperiod. Den årliga granskningen omfattar grundläggande granskning, fördjupad granskning samt granskning av årsredovisning och delårsrapport.

Den grundläggande granskningen handlar bland annat om den uppbyggnad som nämnderna har för att uppnå en fullgod styrning, uppföljning och kontroll. Revisorerna ska i den grundläggande granskningen bedöma om förutsättningar för tillräcklig intern styrning och kontroll finns, samt om det fungerar i praktiken.

Syfte

Syftet är att utifrån en översiktlig granskning bedöma om Kollektivtrafiknämnden har en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Utifrån syftet ska följande revisionsfrågor besvaras:

1. Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige (avseende både verksamhet och ekonomi) och brutit ned i sin nämndplan?
2. Har nämnden beslutat om uppföljning och rapportering av verksamhetens resultat samt hanterat eventuella avvikelser i resultatet?
3. Har nämnden en övergripande process för den interna kontrollen?
4. Har nämnden fattat beslut inom ramen för sina befogenheter?
5. Har nämnden en ändamålsenlig beslutsformalia?

Avgränsning

Granskningen omfattar Kollektivtrafiknämnden.

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar. Revisionskriterierna kan ofta hämtas från lagar och förarbeten eller interna regelverk, policyer och fullmäktigebeslut. Revisionskriterierna kan också ha sin grund i jämförbar praxis. Granskningens revisionskriterier utgörs huvudsakligen av Kommunallag (2017:725), nämndplan och mätplan för 2019, regionplan 2019, flerårsplan för 2019 - 2021 samt nämndens reglemente.

Allmänt om nämnders uppgifter

I Region Värmland ska regionens egenregiverksamhet genomföras av styrelsen. Styrelsen ansvarar för sitt åtagande i enlighet med vad som överenskommits mellan nämnden och styrelsen. En sådan överenskommelse ska anses ha uppnåtts när nämnd beslutar om sin verksamhetsplan, kallad nämndplan och denna accepteras av styrelsen. Accepten innebär att styrelsen ska genomföra nämndplanen med den budget som lämnas till nämnden av fullmäktige.

Varje år ska nämnden upprätta en nämndplan för sitt ansvarsområde och utarbeta förslag till budget och ekonomisk flerårsplan inom de av regionfullmäktige fastlagda ramarna. Nämnden ska avge remissyttranden, utlåtanden och skrivelser inom ramen för nämndens ansvarsområde samt följa och verkställa fullmäktiges beslut, verka för att fastställda mål uppnås samt bereda ärenden som ska till fullmäktige.

Nämnden ansvarar för att verksamhetens utveckling, nämndens styrning och uppföljning samt åtgärder vid brister är tillräckligt ändamålsenliga. Beslut ska årligen fattas om internkontrollplan baserad på en bedömning av risker knutna till Region Värmlands övergripande målbild. Nämnden ska kontinuerligt följa upp sin verksamhet. Nämnden ska delta i den övergripande planeringen av investeringar inom sitt sakområde samt samråda med berörda verksamheter om förslag till specificerade investeringsobjekt, utarbeta yttrande över och prioritera investeringsförslag.

Kollektivtrafiknämndens uppgifter

Region Värmland är den regionala kollektivtrafikmyndigheten i enlighet med 2 kap. 2§ 4 st. Lag (2010:1065) om kollektivtrafik.

I reglementet för Kollektivtrafiknämnden anges att den ska ansvara för de uppgifter som följer av Region Värmlands ansvar för den regionala kollektivtrafiken, när uppgiften inte enligt lag eller Regionfullmäktiges beslut ska fullgöras av någon annan.

Nämnden består av 13 ledamöter och 13 ersättare som väljs av Regionfullmäktige och nämnden har under 2019 haft 9 protokollförda sammanträden. Nämnden har även två utskott som bereder ärenden; ett arbetsutskott och ett tätortstrafikutskott, med vardera 5 ledamöter och 5 ersättare.

Kollektivtrafiknämnden har bland annat i uppdrag att:

- Ta fram förslag till regionalt trafikförsörjningsprogram
- Beakta kollektivtrafikens roll i samhällsutvecklingen
- Årligen sammanställa en rapport om den trafik som finansierats med offentliga medel
- Bereda strategiska frågor om kollektivtrafik inför Regionfullmäktige
- Samordna den regionala kollektivtrafiken med färdtjänst, patientresor och kommunernas skolskjutsverksamhet
- Säkerställa att offentligt ägd infrastruktur är tillgängligt på konkurrensneutrala villkor

- Verka för forskning och utveckling inom kollektivtrafikområdet

Metod

Granskningsinsatsen består i att följa nämndens protokoll med tillhörande handlingar. Revisorernas presidium har träffat nämndens presidium och fört en dialog om nämndens uppdrag, ansvar och interna kontroll m. m. En granskning av kollektivtrafiken har gjorts under 2019 av PwC (Revisionsrapport: Granskning av kollektivtrafiken) på uppdrag av regionens revisorer och vid behov hänvisas till denna rapport.

Resultat av granskningen

Granskningens resultat redovisas i bilagan.

1. Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige (avseende både verksamhet och ekonomi) och brutit ned dessa till styr signaler för verksamheten?

Nämnden fastställde vid sitt möte i mars 2019 nämndplan och mätplan för 2019. Nämndens mål är: *god tillgänglighet och service*, vilket innebär att Kollektivtrafiknämnden ska erbjuda ett sammanhållet, smidigt och effektivt transportsystem för hela länet samt till och från länet och vara resenärens bästa alternativ för dagliga resor. I nämndplanen finns angivet fokusområden för verksamhetsåret 2019 som har brutits ned utifrån det övergripande målet samt Region Värmlands perspektivmål.

Mätplanen innehåller relevanta indikatorer som likaså relaterar till nämndens övergripande mål om *god tillgänglighet och service* samt de organisationsövergripande perspektivmålen inom hållbar organisation. I revisionsrapporten ”Granskning av kollektivtrafiken” framhålls dock att nämnden bör säkerställa att fler indikatorer som speglar alla verksamheter tas fram.

Vid sidan av nämndplanen och mätplanen styr nämnden kollektivtrafiken även genom vision och mål som återfinns i det regionala trafikförsörjningsprogrammet (2017 - 2021). I PwC's granskningsrapport framgår att nämndplan och verksamhetsplan på ett tydligt sätt utgår från trafikförsörjningsprogrammet.

Vid mötet i april 2019 beslutade nämnden att godkänna förslag på inriktning och uppdrag till regionplan inklusive budget 2020 för Kollektivtrafiknämnden.

2. Har nämnden beslutat om uppföljning och rapportering av verksamhetens resultat samt hanterat eventuella avvikelser i resultatet?

Nämndens arbete med uppföljning och rapportering av verksamhetens resultat framgår i aktuell nämndplan (sid 6-7). Enligt planen ska bland annat redovisning ske till fullmäktige genom delårsrapport och årsredovisning. Uppföljning av nämndplanen och mätplanen har skett genom lägesrapport tertial 1 i juni 2019, delårsrapport i oktober 2019 och årsredovisning i mars 2020.

I samband med redovisningen av lägesrapporten tertial 1 på nämndens sammanträde i juni enades nämnden om att uppmärksamma Regionstyrelsen på att verksamheten inte kommer att hålla budgeten för 2019. Vid den tidpunkten prognosticerades ett underskott om – 8,6 mnkr.

I revisionsrapporten Granskning av kollektivtrafiken 2019 (sid 3) lyfts dock att kostnadsutvecklingen inte beaktas tillräckligt av nämnden då ekonomin endast följs upp tertialvis och inte månadsvis, samtidigt som nämnden inte vidtagit åtgärder för att hålla kostnader inom budget.

3. Har nämnden en övergripande process för den interna kontrollen?

Enligt Region Värmlands reglemente för internkontroll ansvarar Regionstyrelsen för att årligen fastställa en intern kontrollplan som innehåller regionövergripande kontrollmoment. Huvuddelen av kontrollmomenten ska utformas så att de berör alla eller flertalet av regionens olika verksamhetsdelar. Regionstyrelsen ska årligen informera fullmäktige om organisationens samlade arbete med intern kontroll. Nämnderna ska utifrån egen riskbedömning besluta om egna kontrollmoment vid sidan av den regionövergripande kontrollplanen. Nämnderna ska vid behov initiera åtgärder som följd av resultaten av såväl regionövergripande som egna kontrollmoment.

Nämnden fastställde internkontrollplan för 2019 i maj 2019. Interna kontrollen ska utföras enligt följande (notering i kursiv stil efter varje punkt huruvida kontrollen genomförts):

- Trafikdirektören informerar, muntlig & skriftlig rapport om aktuella frågor, i samband med varje nämndmöte - *OK*
- Tertialrapport, tertial 1 – uppföljning av mätplan och lägesrapport. - *OK*
- Delårsrapport / tertial 2 – uppföljning av mätplan och lägesrapport. - *OK*
- Årsredovisning. - *OK*
- Uppföljning av Trafikförsörjningsprogram. Årlig uppföljning av mål och trender fastställda i Trafikförsörjningsprogram 2017-2021. - *OK*
- Årlig rapport om allmän trafikplikt. Rapport till Transportstyrelsen om föregående års trafik enligt beslut om allmän trafikplikt - *OK*
- Fördjupningar. - *OK*
- Myndighetsutövning till enskild. Exempel på bedömningar av ärenden om färdtjänst. - *OK*
- Kunden i fokus. Resandeutveckling, kundnöjdhet och försäljning.
- Uppföljning av trafikavtal. Beskrivning av process för uppföljning av trafikavtal. - *OK*
- Trafiknära teknik. Beskrivning av organisation och processer som säkerställer att trafiknära teknik skapar kundnytta på kort & lång sikt. - *OK*
- Nyttan för intressenter. Exempel på ärenden som visar hur samarbete sker med kommuner, medborgare och kunder. - *OK*

4. Har nämnden fattat beslut inom ramen för sina befogenheter?

Vi bedömer, utifrån vår översiktliga granskningsinsats, att besluten rymms inom nämndens befogenheter.

5. Har nämnden en ändamålsenlig beslutsformalia?

Vi bedömer att nämnden i stort har en ändamålsenlig beslutsformalia.

Sammanfattande revisionell bedömning

Vi bedömer, utifrån en översiktlig granskningsinsats, att Kollektivtrafiknämnden har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Av protokollen framgår att nämnden vid sina möten får löpande rapportering i enlighet med nämnpplan, mätplan och internkontrollplan.

I revisionsrapporten Granskning av kollektivtrafiken 2019, som är en fördjupad granskning, rekommenderas att Regionstyrelsen i samverkan med Kollektivtrafiknämnden säkerställer att styrprocessen med roller och ansvar inom området tydliggörs och implementeras fullt ut.

Revisionsrapporten rekommenderar även att nämnden bör säkerställa att fler indikatorer, som speglar hela verksamheten, tas fram, samt att ekonomin följs upp mer frekvent. Vidare så bör även nämnden utveckla sitt internkontrollarbete och sin interkontrollplan.

Bilaga - Resultatsammanställning för Kollektivtrafiknämnden

1. Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige (avseende både verksamhet och ekonomi) och brutit ned dessa till styrsignaler för verksamheten?

Kontrollpunkter

- 1.1 Har nämnden fastställt en nämndplan i enlighet med anvisningarna i regionplanen och Allmänna bestämmelser för styrelse och nämnder?
- 1.2 Vilka planer och/eller mål har nämnden beslutat om i övrigt?
- 1.3 Vilka uppdrag till regionstyrelsen har nämnden beslutat om i övrigt?

Resultat/Bedömning

Nämnden har fastställt en nämndplan och en mätplan för år 2019. KTN/190031, 2019-03-21, § 20

Delegeringsförteckning Kollektivtrafiknämnden. KTN/190008. 2019-03-21, § 18. Processen med att revidera det regionala trafikförsörjningsprogrammet har påbörjats under året. Inga noteringar.

2. Har nämnden beslutat om uppföljning och rapportering av verksamhetens resultat samt hanterat eventuella avvikelser i resultatet?

Kontrollpunkter

- 2.1 Vilka krav ställer nämnden på uppföljning och rapportering?
- 2.2 Uppfyller rapporteringen nämndens krav?
- 2.3 Har nämnden beslutat om åtgärder med anledning av eventuella avvikelser i det redovisade resultatet?
- 2.4 Har nämnden säkerställt åtgärder med anledning av de granskningar som Landstingets revisorer genomfört under föregående revisionsår?

Resultat/Bedömning

Nämnden ställer följande krav på uppföljning och rapportering:

- Tertialrapportering efter årets första tertial.
- Delårsrapport efter andra tertialet.
- Årsredovisning efter 2019.
- Uppföljning utifrån kollektivtrafiknämndens mätplan i samband med rapporteringar enligt ovan.
- Månatlig lägesrapport från trafikdirektören.
- Uppföljning av trafikförsörjningsprogrammet
- Fördjupningar.

Nämndplanen och mätplanen har under 2019 följts upp och rapporterats enligt anvisningarna.

Kollektivtrafiknämnden beslutade om att uppmärksamma regionstyrelsen på att ett underskott prognosticerades för året i samband med sammanträdet i juni 2019. Dock har utfallet för 2019 visat sig vara positivt.

Kollektivtrafiknämnden inrättades 2019-01-01 och har inte tidigare granskats av revisorerna.

3. Har nämnden en övergripande process för den interna kontrollen?

Kontrollpunkter

- 3.1 Har nämnden beslutat om en plan för uppföljning av den interna kontrollen utifrån en bedömning av risk och väsentlighet?
- 3.2 Har resultatet av den interna kontrollen redovisats till nämnden i enlighet med nämndens beslut?

Resultat/Bedömning

Nämnden har en fastställd interkontrollplan för 2019. KTN/190165, 2019-05-17, § 40.

Den interna kontrollen har redovisats i samband med nämndens sammanträden i enlighet med nämndens beslut. Detta har skett genom lägesrapporter, fördjupningar, uppföljning av mätplan samt uppföljning av trafikavtal per tertial.

4. Har nämnden fattat beslut inom ramen för sina befogenheter?

Kontrollpunkter

- 4.1 Ryms nämndens beslut inom delegationen/uppdraget från fullmäktige?

Resultat/Bedömning

Inga avvikelser har noterats. Fullmäktige har under året utökat nämndens beslutanderätt genom delegation gällande tilläggsavgift för kollektivtrafiken (KTN/190190, 2019-10-20).

4.2 Har nämnden tagit enskilda beslut av särskild vikt som bör uppmärksammas?

Kollektivtrafiknämnden vill i samband med redovisning av tertiäl 1 uppmärksamma regionstyrelsen på att verksamheten inte kommer att hålla budgeten för 2019 (KTN 190187, 2019-06-12, § 65).

5. Har nämnden en ändamålsenlig beslutsformalia?

Kontrollpunkter

5.1 Rapporteras delegationsbesluten till nämnden?

Resultat/Bedömning

Delegeringsbeslut för färdtjänst och riksferdtjänst samt övriga beslut som tagits på delegation rapporteras löpande i enlighet med nämndens beslut.

5.2 Har nämndens protokoll justerats senast fjorton dagar efter sammanträdet? Har nämndens protokoll anslagits på den elektroniska anslagstavlan?

Granskningen har omfattat samtliga protokoll från nämnden och dess utskott 2019. Det finns inarbetade rutiner för att tillkännage de justerade protokollen på regionens digitala anslagstavla.

5.3 Är anslagsbevisen korrekt utformade avseende fristen för anslagens nedtagande?

Det finns en rutin för anslagstiden i enlighet med kommunallagen.